

Radion historiaa kotiseutuillassa

Nurmeksen ensimmäisen radio- ja sähköliike perustettiin vuonna 1946.

MARJATTA TÖRHÖNEN

Pääsiäisviikon kotiseutuilan aiheena oli radio Nurmeksessa. Aihetta alusti **Lasse Nirhamo**, jolla on yli 50 vuoden kokemus radioiden parissa.

Nirhamo kertoi, että tiedonvälitys alkoi Nurmeksessa 1700-luvulla, kun posti aloitteli toimintaansa. Posti vakiintui vasta 1860-luvulla Venäjän vallan aikaan.

Lennätin perustettiin vuonna 1884. Nurmeksen Kauppalan Telefoniyhdistys perustettiin 1898. Myöhemmin se vaihtoi nimensä Nurmeksen Puhelin Osakeyhdistykseksi. Vuonna 1922 sillä oli jo kuusisataa osakasta.

Radiotoiminnan edellyttämät sähköt saatiin paikkakunnalle vuonna 1909.

– Tilanderin sahalta saatiin sähköä kauppalaan kello 5.30–23.00 valaistuksen tarpeisiin, Nirhamo kertoi.

Vuonna 1919 perustettiin sähköyhdistys, josta syntyi

viisi vuotta myöhemmin Nurmeksen Sähkö.

Radioliikkeitä aloitti

Vielä 1920-luvulla Nurmეს sijaitsi Lahden radioaseman kuuluvuusalueen rajamailla. Tilanne parani 1930-luvun lopulla, kun Joensuuhun saatiin oma asema. Tuolloin alkoi radiotoiminnan ja -laitteiden nopea kehittyminen. Sotien aikana kehitystä kiihdyttivät armeijan viestintätarpeet sekä radioamatöörien perustamat kerhot ja yhdistykset.

"Tietoja radiotoiminnan historiasta Nurmeksessa on niukasti."

Mikko Kojo perusti Nurmeksen ensimmäisen radio- ja sähköliikkeen vuonna 1946 Kaarlonkadulle. Hän oli

myös innokas radioamatööri, joka koulutti nuorempia harrastajia.

Muita radiokauppiaita ja -korjaajia olivat muiden muassa Radioliike Pentti Kaasinen, Niirasen veljesten radioliike, Radio- ja polkupyöräliike O. Kokkonen, Koneliike Pennanen sekä Foto ja Sähkö Armas Piironen.

– Tietoja radiotoiminnan historiasta Nurmeksessa on niukasti, ja toivonkin saavani paikkakuntalaisilta täydentäviä tietoja asiasta, Lasse Nirhamo sanoi.

Sadan vuoden historia

Suomalaisen radiotoiminnan voidaan katsoa alkaneen vuonna 1900, jolloin Suomi kuului Venäjän keisarikuntaan. **Aleksandr Popov** teki tuolloin radioteknisiä kokeiluja ja järjesti radioyhteyden Kuutsalon ja Suursaaren välille, jossa oli kalastajia saaroksissa jäälautalla.

Sen jälkeen radioyhdistykset ja radioamatöörit vasta-

Lasse Nirhamolla on noin sadan vanhan radion kokoelma. Kuvassa on Helvar-merkkinen radio vuodelta 1936.

KUVA: MARJATTA TÖRHÖNEN

sivat pääasiallisesti radiotoiminnan kehittymisestä. Suomen Yleisradio perustettiin 1926. Samana vuonna 9. syyskuuta *Yleisradio* lähetti ensimmäisen radio-ohjelmansa.